

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อด้านสุขภาพ
การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมสุขภาพ
ของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย

นางสาวเบญจลักษณ์ สีเกิดพงษ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974 -17-6235 - 6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, HEALTH BELIEF,
SOCIAL SUPPORT, AND HEALTH BEHAVIOR OF
SCHOOL- AGE CHILDREN WITH THALASSEMIA

Miss. Benjaluk Seegerdpong

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Nursing Science

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-6235-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อด้านสุขภาพ
การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียน
โรคธาลัสซีเมีย

โดย

นางสาวเบญจลักษณ์ สีเกิดพงษ์

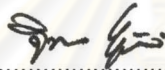
สาขาวิชา

พยาบาลศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

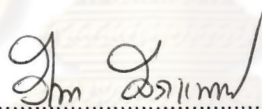
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต

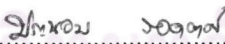

..... คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.จันทนา ยูนิพันธุ์)

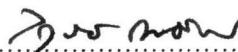
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ โพธิ์สาร)

ศูนย์พัฒนาศึกษาวิจัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาวเบญจลักษณ์ สีเกิดพงษ์: ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยส่วนบุคคล ความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, HEALTH BELIEF, SOCIAL SUPPORT, AND HEALTH BEHAVIOR OF SCHOOL- AGE CHILDREN WITH THALASSEMIA) อ.ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม รอดคำดี, 127 หน้า. ISBN 974-17 – 6235 - 6.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ลักษณะของครอบครัว และรายได้ของครอบครัว ความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย กลุ่มตัวอย่างคือผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย อายุ 9-12 ปีที่มาตรวจที่ ตึกผู้ป่วยนอกคลินิก โรคธาลัสซีเมีย เลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 190 ราย ที่ได้มาจากการเลือกอย่างเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามความเชื่อด้านสุขภาพ 3) แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม และ 4) แบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และค่าความเที่ยงจากการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ของแบบสอบถามส่วนที่ 2, 3 และ 4 มีค่าเท่ากับ .71, .79 และ .68 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Chi- square ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า :

1. พฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมียมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .21 (จากมาตราส่วน 3 ระดับ)
2. ลักษณะของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพเด็กโรคธาลัสซีเมีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .183$)
3. ความเชื่อด้านสุขภาพ และการสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .27$ และ $.49$ ตามลำดับ)
4. การสนับสนุนทางสังคม สามารถพยากรณ์พฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมียได้ร้อยละ 24.1 ($R^2 = .241$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\text{พฤติกรรมสุขภาพ} = .491(\text{การสนับสนุนทางสังคม})$$

สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2547.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... ๒/กรกฎ ๒๐๐๗

4577578836 : MAJOR NURSING SCIENCE

KEY WORD: HEALT BELIFE / SOCIAL SUPPORT / HEALTH BEHAVIOR

BENJALUK SEEGERDPONG: RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, HEALTH BELIEF, SOCIAL SUPPORT, AND HEALTH BEHAVIOR OF SCHOOL- AGE CHILDREN WITH THALASSEMIA. THESIS ADVISOR: ASST. PROF. BRANOM RODCUMDEE, Ph.D., 127 pp. ISBN 974-17-6235 -6.

The purposes of this research were to study the relationship and predictor between personal factors, health belief, social support and health behavior of school-age children with thalassemia. The sample consisted of 190 school-age children with thalassemia selected by purposive sampling. The instruments were; 1) demographic questions 2) health belief 3) social support and 4) health behavior questionnaires and were tested for content validity by a panel of experts. The reliability of instruments by Cronbarch Alpha were .71, .79 and .68 respectively. The data were analyzed by using SPSS for mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation and stepwise multiple regression.

Major findings were as follows:

1. Health behavior of school-age children with thalassemia was at high level mean score = 1.53, SD=.21 (from the 3 levels scale)
2. The family characteristics were significantly correlated with health behavior of school - age children with thalassemia at the level of .05. (r = .183)
3. The health belief and social support were significantly correlated with health behavior of school -age children with thalassemia at the level of .05. (r = .27 and .49 respectively)
4. Social support was able to predict health behavior of school - age children with thalassemia at a level of .05. The predicted power was 24.1 percent of variance. (R² = .241 p < .05). The equation derived from the standardized score was:

$$\text{health behavior} = .491(\text{social support})$$

Field of study Nursing science

Academic year 2004.....

Student's signature..... *Benjaluk Seegerdpong*

Advisor's signature..... *Branom Rodudlu*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ด้วยความกรุณา จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้คำแนะนำปรึกษา ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์นี้ ตลอดทั้งดูแลเอาใจใส่ ห่วงใยและให้กำลังใจผู้วิจัยอยู่เสมอ ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณของท่านอย่างยิ่ง จึงขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. วิณา จีระแพทย์ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ ข้อเสนอแนะแก้ไขข้อบกพร่องวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ โพธิสาร ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และคำแนะนำที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์มากขึ้น ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านที่กรุณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์อย่างยิ่ง ในการทำวิจัย ครั้งนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ประสิทธิ์ประสาท ความรู้ และประสบการณ์ที่มีคุณค่าตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ และบุคลากร คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวก

ขอขอบคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามาศิริ ผู้อำนวยความสะดวกโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า และผู้อำนวยการโรงพยาบาลภูมิพลฯ หัวหน้าพยาบาล ผู้ตรวจการพยาบาล และเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และขอบคุณ ผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมียและผู้ปกครองที่เสียสละเวลาอันมีค่าให้ความร่วมมือในการทำ วิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บังคับบัญชาทุกท่าน ที่กรุณาให้ลาศึกษาต่อ รวมทั้ง พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ผู้ร่วมงานจากโรงพยาบาลชัยบาดาลทุกท่านที่ร่วมเป็นกำลังใจในการศึกษา

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าขาดกำลังใจจากครอบครัวขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่ที่ได้สวดมนต์ขอพรให้ลูกได้ประสบความสำเร็จในการเรียน ขอขอบคุณพี่ๆน้องๆและครอบครัว ที่คอยดูแลเอาใจใส่ห่วงใยให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจผู้วิจัยด้วยดี

ขอขอบคุณ ร. อ.หญิง อภิญญา ปานชูเชิด ที่ได้เสียสละเวลาเป็นผู้ช่วยวิจัยในการเก็บ ข้อมูลและสุดท้ายขอขอบคุณกัลยาณมิตรร่วมสถาบันทุกท่านที่ไม่อาจกล่าวถึงได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ ที่ช่วยทำให้ผู้วิจัยมีประสบการณ์ชีวิตที่ดีในการศึกษาที่ ณ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย

ประโยชน์ใดๆที่ได้รับ จากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่ คุณพ่อ คุณแม่ ครูบาอาจารย์ ในทางโลกและทางธรรมของผู้วิจัยและผู้มีพระคุณทุกท่าน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	
ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา.....	1
ปัญหาในการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	8
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	76
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	84
รายการอ้างอิง.....	86

สารบัญ (ต่อ)

ช

หน้า

ภาคผนวก	98
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	99
ภาคผนวก ข หนังสือขอเก็บข้อมูลวิจัย ไปยินยอมของประชากร.....	106
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	114
ภาคผนวก ง สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	119
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	127

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ณ

ตารางที่		หน้า
1	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม ความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม และพฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	58
2.	ปัจจัยส่วนบุคคลของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย จำแนกตามจำนวน ร้อยละ	62
3.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	63
4.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการสนับสนุนทางสังคมของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	66
5.	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	68
6.	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคธาลัสซีเมีย	70
7.	ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อด้านสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคมกับ พฤติกรรมสุขภาพของผู้ป่วยเด็กวัยเรียน โรคธาลัสซีเมีย	71
8.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของพฤติกรรมสุขภาพ กับ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ รายได้ของครอบครัว ลักษณะของครอบครัว ความเชื่อสุขภาพ การสนับสนุนทางสังคม	73
9.	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ ของ การสนับสนุนทางสังคมกับพฤติกรรมสุขภาพ ของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	74
10	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (B) และคะแนนมาตรฐาน (Beta) ในการพยากรณ์พฤติกรรมสุขภาพของเด็กวัยเรียนโรคธาลัสซีเมีย	75

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

๘

แผนภูมิที่

หน้า

1. ความเชื่อด้านสุขภาพที่อธิบายถึงพฤติกรรมตามบทบาทผู้ป่วย
2. ต้นแบบของแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ
3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

26

31

49

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย